Fisonomia del recorregut de la Cursa de Cornellà'2014

… per Miquel Pucurull

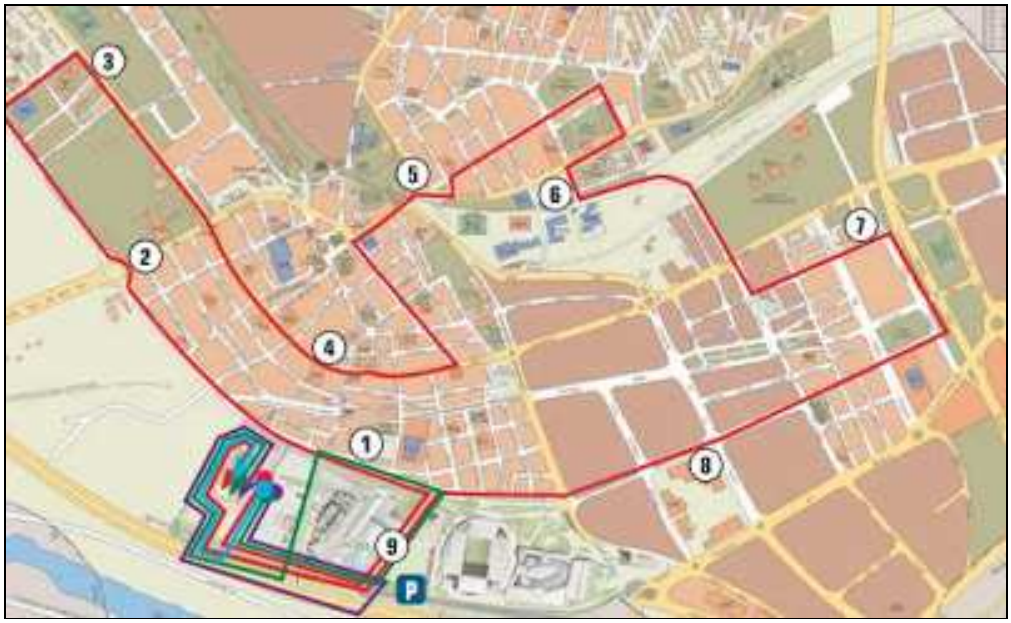

Km 0 a l'1

No hi ha gaires curses populars en les quals la sortida sigui, com aquesta del diumenge 5 d'octubre, en un indret tan esportiu. Tampoc, pel que em sembla a mi, hi ha tantes ciutats del nombre d'habitants similars als de Cornellà (80.000 pel cap baix), on l'esport hi sigui tan present. Ho veurem només sortir. Per començar, deixant al darrere l'**Estadi Municipal** davant del qual sortirem, el primer carrer que agafarem duu el nom de **Rugby**. No és per casualitat: a l'estadi, a més a més d'atletisme s'hi practica rugby, un esport amb molta tradició a Cornellà.

Hi juga el **Rugby Club Cornellà**, un club que va ser fundat l'any 1931, precisament per un grup d'atletes. L'anècdota és curiosa: es van quedar sense terreny per practicar l' atletisme i van demanar a la *Unió Esportiva Santboiana* -que havien estat els introductors del rugby a Espanya feia deu anys- que els hi deixessin córrer, saltar i llençar al seu camp de Sant Boi. Veient els santboians van quedar seduïts pel nou esport i van començar a entrenar-lo fins al punt que van formar un equip de rugby. I així va nàixer l'actual club.

L'estadi també és el lloc on s'entrena i competeix el **Cornellà Atlètic**, el club organitzador de la cursa on participem, que és ja la trenta-dosena vegada que la munten. Tota una garantia. És una entitat que es va crear també fa una pila d'anys; no tants com la del rugby (per això l'honor del nom del carrer), però déu n'hi do. Va ser el 1965, i ho van fer amb un equip infantil, una característica que ha estat constant en aquest club, que s'esmerça en la promoció de l'atletisme a la canalla. Molts són els atletes de renom que s'han format a l'entitat, un d'ells en**Reyes Estévez** -l'orgull del club- , que va començar a fer-ho quan tenia 9 anys.

Reyes Estévez, guanyador en categoria aleví de la Jean Bouin de 1986, amb la samarreta del Cornellà Atlètic

Acabat el carrer **Rugby** tindrem a la dreta l'Autovia i a l'esquerra el **Parc Esportiu Llobregat**, un enorme complex inaugurat fa sis anys -com l'**Estadi**-, amb diverses instal•lacions -les pistes de pàdel que haurem vist just al començar la cursa, les de tennis del Centre Internacional i una piscina coberta ens faran costat- tot passant a tocar d'un club privat, el **Delfos**, incrustat, curiosament, dintre del parc esportiu d'ús públic.

Vorejant la piscina del parc (piscines haurem de dir perquè n'hi ha una de coberta i una altra de descoberta; no es va estar de res, el prestigiós arquitecte português **Alvaro Siza** que ho va dissenyar, en fer un magnífic espai esportiu) girarem pel carrer de **Sorral del Riu** a l'esquerra, nom posat per recordar l'areny del Llobregat que hi havia.

A la nostra dreta, a bon pas perquè encara que serà el començament de la cursa la planura del terreny convida a córrer de valent, hi veurem el nou **Camp Municipal** on hi juga la **Unió Esportiva Cornellà**, contigu al nou **Estadi de l'Espanyol**, una altra meravella de l'arquitectura moderna, diuen els que hi entenen. I a l'esquerra (per esport que no quedi, ja ho he dit) el pavelló on hi juga a bàsquet el **CB Cornellà**, un altre club històric.

Passarem el **Col•legi Abat Oliva** i una escola bressol i girarem a l'esquerra en arribar al **Passeig del Baix Llobregat**, que el farem durant una bona estona. El passeig i la seva continuació, l'avinguda del mateix nom. I poc després d'haver-lo enfilat i d'haver passat de nou per davant de l'estadi en una zona on hi ha 14 pistes de petanca, hem de trobar el senyal del **Km 1** a l'alçada d'un parc infantil de davant del carrer de Francesc Layret, paral•lel al passeig, un carrer en honor d'un advocat catalanista del primer terç dels segle XX que defensava els obrers i, ves per on, va ser assassinat per uns sicaris pagats per la patronal de l'època.

Km 1 al 2

M'havia deixat de parlar dels orígens de Cornellà, i ara, mentre avançarem pel**Passeig del Baix Llobregat**, em sembla adient fer-ho.

Pel que he llegit, Cornellà es remunta a l'era romana, demostrat pels vestigis trobats en les excavacions fetes en diversos llocs de la població. Fins i tot, una llegenda diu que el nom prové d'aquella època, quan un general romà anomenat**Cornelius** va fundar el poble.

De sempre, Cornellà ha estat molt vinculat al Llobregat (el *Rubricatus* en llatí, que significa color roig terrós de les aigües del riu) i al seu costat s'hi va formar. Sembla ser que en el segle VI ja existia una petita església on hi ha ara l'Ajuntament; més tard se'n va fer una de romànica molt a prop (en el lloc que ocupa la parròquia de Santa Maria per on hi passarem a tocar d'aquí una estona), i al voltant de les quals es va anar conformant la vila.

Durant segles, l'agricultura va ser el *modus vivendi* dels seus habitants, que es va potenciar amb la construcció d'un canal a les primeries del segle XIX. Amb l'arribada de la industrialització més tard, Cornellà va deixar de ser una població agrícola per convertir-se en industrial. I a partir de la segona meitat del XX va anar rebent allaus d'immigrants per treballar en la infinitat d'empreses que s'hi creaven. Moltes, fins al punt d'envair molts terrenys de conreu del poble i convertir-lo en ciutat, la segona del Baix Llobregat en nombre d'habitants, i la més densa pel petit que és el municipi.

Pagesos a la finca de Can Manso (antiga masia fora del circuit de la cursa), quan Cornellà encara era una població eminentment agrícola. Primeries segle XX

Malgrat la transformació, però, Cornellà ha sabut conservar un munt de llocs amb molta història, i n'ha creat de nous, emblemàtics. Per davant d'alguns hi passarem; no sé si aquest cronista amateur sabrà plasmar-los amb prou relleu. Ja el disculpareu.

Avançarem, deia, pel **Passeig del Baix Llobregat** i més tard per l'avinguda, en lleuger tobogan durant tot el quilòmetre. Els dos costats d'aquest vial, que antigament era el terraplè que tractava d'evitar que les aigües del riu Llobregat inundessin la ciutat quan es desbordava, són molt diferents: a la dreta hi tindrem cases de veïns, i a l'esquerra, els marges del riu i camps i horts on encara s'hi planten verdures. Quina sort!

Aquests primers dos quilòmetres els estarem fent en el barri de la Riera. Un indret que fa cinquanta anys va patir les conseqüències dels creixement desordenat de la població: carrers sense asfaltar, manca de col•legis, un perillós carrilet que circulava pel barri sense mesures de seguretat...i un canal de rec a cel obert construït a les

primeries del se XIX, el **Canal de la Infanta**, que feia de claveguera. (Malgrat el nom a qui honorava, la Serenísima Infanta Doña Luisa Carlota de Borbón, el canal era un cloaca). Tot plegat, afegit a que l'any 1971 hi va haver una cruenta riada en desbordar-se el riu, serveix per constatar que el lloc era un cul de sac. (Me n'adono que potser estic carregant les tintes en descriure la foscor de per on passem, ara completament diferent al de fa anys, però com que l'escrit no és una guia per als turistes, ho dic tal com ho he esbrinat. Fer memòria del passat és bo i necessari)

En qualsevol cas, cal dir que, especialment per les reivindicacions veïnals, amb el temps van canviar les coses: es va soterrar la via del famós carrilet, es va cobrir el canal, es va redreçar el riu, s'hi va fer un gran col•lector per evitar inundacions, s'hi van fer escoles, ...i avui, *quien lo ha visto y quien lo ve*, que diria aquell.

Per l'avinguda ens trobarem amb la plaça de la Figuera, una moderna placeta presidida per una enorme figuera que tindrem a tocar de la nostra dreta, que a mi se m'acut centenària. I passat un parell de camps de futbol a l'esquerra, un al costat de l'altre, anomenats el **Camp de les Aigües**, arribarem a una rotonda que fa de cruïlla amb la carretera de Sant Boi, on ens esperarà el senyal del **Km 2**.

Km 2 al 3

En vorejar la rotonda i agafar el carrer de **Frederica Montseny**, continuació del passeig per on veníem, tindrem a la dreta el **Parc de les Aigües**. A dintre i ha el**Museu Agbar.** Ocupa el lloc del que fou una antiga estació elevadora de la Societat General d'Aigües de Barcelona, una obra modernista de 1903. És interessant de veure (ara no, que estarem per feina): és una instal•lació hidràulica centenària, amb les calderes per produir vapor i les màquines que feien servir fa més de cent anys i una esvelta xemeneia de 35 metres d'alçada

Museu Agbar de les Aigües

A mesura que anem fent aquest quilòmetre pel carrer de **Frederica Montseny**ens anirem endinsant en el barri de Fontsanta-Fatjó. Es diu –tornem a la llegenda- que **Fontsanta** era una esclava d'en **Cornelius**, el general romà, de qui es va enamorar. El barri es va urbanitzar corre-cuita per acollir els damnificats per les inundacions de 1971. El nom de Fatjó no és llegendari, correspon al d'una antiga masia d'un senyor que va ser alcalde de Cornellà. La casa encara es conserva, però no la veurem, tot i que hi passarem a prop.

Anirem a parar al final del carrer **Frederica Montseny**, nom en honor d'una catalana que va arribar a ser ministra de la República, la primera dona d'Europa en ser-ho, i girarem a la dreta per agafar el de **Montserrat Roig**, la qui fou una altra dona avançada en el temps, escriptora de molt alt nivell.

Abandonarem el carrer després de fer cent cinquanta metres i girarem a la dreta per la **Carretera de Sant Joan d'Espí**. A l'enfilar-la ens cridarà l'atenció unes vies al terra: pertanyen al Trambaix que uneix Cornellà amb Barcelona. A l'esquerra hi veurem el **Parc de la Infanta**, on hi ha la **Casa Camprubí** de l'arquitecte modernista **Jujol**. Els que en saben diuen que és l'edifici noucentista més bonic de la ciutat. És de color rosa i està decorat amb esgrafiats de motius florals i camperols, a gust de qui la va fer construir el 1927, el senyor **Cebrià Camprubí Nadal**, qui fou un prestigiós cultivador de roses, guanyador de diversos premis internacionals, entre ells un l'any 1938 a París, amb una que duia el nom de "Marquesa de Urquijo". Per tot plegat, no és estrany que a la casa se la conegui també per la **Casa de les Roses**.

Casa Camprubí (Casa de les Roses)

No ens costarà gaire veure-la si estirem el coll a l'esquerra. Com tampoc (segur que menys) l'indicador del **Km 3**, que ens el trobarem a la seva alçada.

Km 3 al 4

La **Carretera de Sant Joan d'Espí** per on seguirem puja una mica. Res que pugui matar-nos, però. Per altra banda, només portarem tres quilòmetres i estarem frescos com una rosa "Marquesa d'Urquijo" (disculpeu l'acudit). A més a més, en arribar al final i començar el carrer de **Rubió i Ors**, aquest baixa. Res de l'altre món, però fa una mica de baixadeta, que és d'agrair.

Passada la **Casa de les Roses**, que ja em quedat que està dintre del **Parc de la Infanta**, hi veurem un camp de futbol de gespa artificial on hi juga el **C. D. Fontsanta-Fatjó**. És un club modest que es va fundar el 1977 amb el nom de Fontsanta; tres anys més tard, fruit de desavinences, uns veïns van crear una altre club que compartiria el terreny i li van posar Atlètico Fontsanta. Finalment, dos anys després de l'escissió, és van posar d'acord i es van unir. (L'esport ho pot tot) Des de llavors, es convertí en el C. D. Fontsanta-Fatjó que és ara.

Continuant per la **Carretera de Sant Joan d'Espí** -que no cal dir a on ens conduiria si anéssim en sentit contrari- passarem per davant d'un altre edifici històric, **Can Surís**. Fou una fàbrica de filats que es va crear el 1897 amb el nom de Sala i Cia. Va patir una greu crisi l'any 29, de la qual es va recuperar, però no ho va poder fer d'una altra, quan es deia Fontanals i Surís, i va tancar l'any 1978. Fa uns anys es va restaurar i actualment acull el **Citilab**, un important centre de difusió i formació de noves tecnologies.

Can Surís. Anys seixanta

Deixarem la **Carretera de Sant Joan d'Espí** abandonant el barri, i travessant Quatre Camins penetrarem en el del Centre agafant el carrer de **Joaquim Rubió i Ors**, un vial que recorda un il•lustre escriptor de la Renaixença, impulsor dels Jocs Florals. Publicava poesies amb el pseudònim d'*El Gaiter del Llobregat* al diari de Barcelona, una de les quals, per estar corrent on estem, em ve de gust transcriure en aquesta fisonomia de la cursa de Cornellà, com a modest homenatge:

"-Si et donàs la sua corona un rei i el ceptre de plata,
i son mantell d'escarlata, i son trono engalanat,
gentil gaiter, deixaries per a ser rei les balades,
les muntanyes regalades i ton joiós Llobregat?

Si et prometés un rei moro perles riques i galanes
i son harem de sultanes i son palau encantant,
gentil gaiter, oblidaries ta airosa i fresca cabanya,
ton llit de roses que banya lo cabalós Llobregat?

-No, nineta; pus més val ma gaita de drap vermell
i mon capot, que el mantell d'un rei, de perles brodat;
pus més que els palaus moruns val ma cabanya enramada
amb les flors que ma estimada roba, al matí, al Llobregat.

Pus per més que li donàs un rei son ceptre de plata,
i son mantell escarlata i son trono engalanat,
deixarà, gentil nineta, d'ésser rei per ses balades
i muntanyes regalades lo gaiter del Llobregat".

Tornem a lo nostre: el carrer de **Rubió i Ors** el farem de dalt a baix, gairebé tot, gairebé un quilòmetre. És un carrer que té un munt de cases modernistes, no en debades era abans el *Carrer Major* del poble. Sembla talment com si uns arquitectes del primers anys del segle XX volguessin fer la competència als del passeig de Gràcia de Barcelona. Si és així, se'n van sortir força airosos, ho veurem tot baixant.

No és qüestió d'enumerar-les totes, però sí les que, pel meu gust, m'agraden més. Tant de bo, al possible lector/corredor o lectora/corredora també li agradin en passar pel davant. N'hi ha unes quantes. La primera que veurem està tot just a poc de començar el carrer, al nº 24. Se la coneix com **Can Rovira** o la**Fàbrica Mulà**. És de 1912, i a més a més de servir de residencia, l'amo hi fabricava sifons. No ho farem perquè tindrem pressa, però es pot llegir encara als esgrafiats de la façana lateral que dona al carrer de Narcis Monturiol: "Fábrica de gaseosas y sifones de Ramon Mulá". El temps passa, les coses canvien, i ara és un geriàtric.

Can Rovira

Ens en trobarem d'altres de cases modernistes, la majoria, curiosament, a la banda dreta. Quan haurem fet uns 300 metres del carrer trobarem els vestigis de la façana de **Can Rosés**, una gran fàbrica de l'any 1915 que fabricava inicialment maquinaria i foneria de ferro i bronze, per acabar diversificant i fent molinets de cafè fins que va haver de tancar el 1954. A l'enderrocar els edificis industrials per fer els habitatges actuals, van conservar, feliçment, una bona part de les façanes de dues de les naus.

Davant mateix hi vivia l'amo, **Joan Mas i Font** -l'empresa era coneguda com "La fàbrica del senyor Mas"- i encara es conserva. Li diuen **Can Gaya**, un edifici senyorial de 1860 que veurem si girem el cap a l'esquerra. Havia estat una escola de música i actualment la Guàrdia Urbana hi te unes dependències.

Una mica més avall, també a la dreta, hi veurem l'entrada de la seu del **CB Cornellà**. Hi ha un pavelló on hi juguen a bàsquet equips de l'entitat (el primer juga en el que hi ha en el modern Parc Esportiu Llobregat). Cal dir que, fundat l'any 1929, el Cornellà és un dels clubs de bàsquet més antics de Catalunya. Actualment vinculat al F:C Barcelona, hi han jugat autèntics cracks, el més famós en **Pau Gasol** durant els anys 1993 al 1997.

I poc més enllà, on hi veurem el senyal del **Km 4**, passarem per davant d'un altre edifici noucentista amb un original pinacle cònic, l'antic **Cinema Titán.** Construït el 1926 va ser durant la postguerra un lloc on els cornellanencs es distreien. No hi havia televisió i es passava la tarda veient dues pel•lícules, la "dolenta" primer i la "bona" després, per fer-se passar les penúries. Però amb el temps va entrar en decadència i va tancar a finals dels seixanta. Actualment és la **Biblioteca Marta Mata (**de la qual m'he abastit força per escriure aquesta fisonomia, per cert). Bona pensada de conservar-lo perquè és vertaderament bonic de veure.

Cinema Titán. Anys trenta

Km 4 al 5

Seguirem per **Rubió i Ors** avall i poc després ens trobarem a l'esquerra un altre casalot modernista de 1911. L'ocupa el **Bar Ruby**, que és, a la vegada, la seu del club de rugby del **C.R. Cornellà**. L'edifici havia estat seu del Centre Instructiu Radical de Cornellà i del Partit Republicà Radical abans de la guerra, i després, de la Falange. Més tard, i fins que va ser adquirit pel Cornellà de rugby. va ser un economat de la **Pirelli** durant deu anys.

Arribarem a la cruïlla de **Rubió i Ors** amb el carrer **Anselm Clavè** i girarem a l'esquerra per pujar-lo. Compte amb el gir, perquè l'angle és mol agut i alguns podem anar a parar a l'empresa de viatges de la cantonada. (Pitjor hagués estat, però, si el baixéssim, perquè podríem estavellar-nos amb l'edifici d'Hisenda)

El nom del carrer correspon al d'un personatge autodidacta molt rellevant del segle XIX: **Anselm Clavé**. De jove, va deixar de fer de torner per començar a cantar pels cafès de Barcelona. Compromès amb la lluita de la classe obrera, el van empresonar per haver participat en moviments revolucionaris. Va dedicar-se a la política però va destacar com a poeta i com a creador de cors de cant (els cors de Clavè), i com a impulsor del moviment associatiu. Una llegenda diu que un rellotge d'or que li havien regalat va aturar-se, per sempre més, el mateix moment que va morir, el 24 de febrer del 1874 a Barcelona. S'hi escau, al meu entendre, que Cornellà, una població capdavantera de l'obrerisme i l'associacionisme, li dediqués un carrer tan important.

Important...i costerut. He dit que el pujarem i és cert: el carrer **Anselm Clavè**, la**Rambla**, és una pujada que es fa dir si senyor. És bonic, té molta vida, està arbrat a banda i banda, però preparem-nos -el que avisa no és traïdor- perquè déu n'hi do el que puja, i a més a més, el terra és de llambordes. I és llarg; farem un tram bastant consagrat. (Potser ho hauria d'haver dit al començar per sortir més lents del compte; bé, ja no podem fer res més que escurçar la petjada).

No el veurem des de la **Rambla**, però passarem a cent metres escassos d'un dels monument més carismàtics de Cornellà, el Castell, datat el segle XIII, que encara es conserva. Se'l coneix també com *El castell del Borni* perquè el seu propietari a les primeries del segle XX només tenia un ull.

El que veurem tot pujant serà algunes cases modernistes, una d'elles la de **Can Cuxart**, a la nostra esquerra, que va ser un dels primers edificis que es van construir a la **Rambla**. Un apunt: fa uns anys, els balcons de la casa estaven plens de pancartes demanant "Aturem Eurovegas". No eren els únics. A Cornellà, que estava molt sensibilitzada amb l'assumpte, hi havia molts balcons i finestres on penjava la demanda.

Can Cuxart

Al cap de munt del carrer, a la dreta, hi veurem l'**Escola Anselm Clavè**. Inaugurada l'any 1903, va ser la primera escola pública que hi va haver a Cornellà. Un petit monòlit davant de la façana, a la dreta de per on passem, serveix d'homenatge a qui li dona nom.

Així, haurem arribat a la **plaça de l'Església**, on hi ha la **Parròquia de Santa Maria** que veurem a l'esquerra, ubicada en el mateix lloc que l'antiga església del segle XVIII i a la vegada successora d'una primitiva paleocristiana. Té aspecte de

nova perquè va ser reconstruïda en els anys quaranta, en ser destruïda durant la guerra del 36.

En aquesta plaça s'hi acabava una cursa que se celebrava fa molts anys, durant la dictadura. Cosa insòlita, perquè a altres llocs, per exemple Barcelona, no se'n feia cap pels carrers en aquella època, excepte la Jean Bouin. La de Cornellà, l'any 1956 la va guanyar l'**Antoni Amorós**, un dels millors fondistes catalans de tots els temps.

Antoni Amorós entrant vencedor a la meta situada a dalt de tot de la Rambla. Any 1956
(Fotografia de Francesca Gannau i Millà i Maria Garcia i Batista)

Girarem a la dreta per agafar la **Carretera d'Esplugues** i, llavors, tindrem un respir perquè baixarem; planejarem millor dit. Mentre ho fem, recuperats, val la pena donar un cop d'ull a **Can Maragall**, una masia de les més antigues de Cornellà. Edificada en el segle XIII, servia de casa d'estiueig del poeta **Joan Maragall** en el XIX. Ara, restaurada, és en una residència d'avis.

Avançant en suau baixada per la carretera vorejarem una rotonda, on hem de trobar el **Km 5**, i passant sota la via del tren (dit així sembla aparatós, però no ho és), anirem a buscar l'avinguda de **Salvador Allende**. (Certament, a la cursa d'avui es passa per uns carrers amb uns noms força significatius; aquest, per recordar a qui fou un president de Xile, demòcrata de cap a peus, mort un 11 de setembre de 1973, no se sap bé si suïcidat o assassinat).

Km 5 al 6

Per l'avinguda de **Salvador Allende** enllaçarem amb el carrer de Bellaterra. En farem quatre metres i girarem pel de **Bonestar** a tocar de l'edifici del **Centre de Salut**.

Estarem ara en ple barri de la Gavarra, una zona que en el passat deuria de ser àrida perquè el mot prové del basc gaparra (terreny esquerp) però ara no; a la Gavarra hi viu molta gent. Ja al començament del segle passat hi havia qui s'hi havia fet allò tan català de *la caseta i l'hortet*. Més tard es va urbanitzar per fer-hi habitatges i li deien l'Eixample de Cornellà.

Una cosa: anirem pel carrer de **Bonestar** després de deixar el de Bellaterra, i creuarem el de Bonveí, el de Bonavista...Què més podem demanar! Amb noms de carrers així, que sembla com si els haguessin posat tots junts per a que la nostra cursa sigui més plaent, què més podem demanar. A més a més, el de Bonestar és pla.

Anirem a trobar la **Plaça Catalunya** a l'esquerra, un magnífic i ben urbanitzat espai que, a banda de ser un lloc per prendre el sol i per a que hi jugui la canalla, ha servit i serveix com a punt d'encontre per a les reivindicacions i manifestacions dels cornellanencs, una cosa a la que hi estan molt habituats.

També, però, la plaça és un dels llocs on se celebra el **Festival Internacional de Pallassos**, un certamen de molta anomenada que es fa a Cornellà cada dos anys en diferents espais de la ciutat. Es va crear l'any 1983 per homenatjar al famós pallasso català **Charlie River**, i hi actuen grans figures de tot el món. Fan actuacions al carrer i en llocs tancats, i també en una carpa en aquesta **Plaça de Catalunya**. Llàstima que sigui al novembre. Segurament, bona gent com són, els clowns ens aplaudirien tot passant

Pallassos del Festival Internacional de Cornellà

En acabar la plaça girarem a la dreta per agafar el carrer de l'**Empordà**. En farem uns metres i girarem en trobar l'avinguda de **Salvador Allende** altre cop, una mica més enllà d'abans i en sentit contrari. De l'avinguda també en farem uns pocs metres, fins el carrer de l'Anoia, on hem de trobar-nos el senyal del **Km 6**, tot just deixant enrere el barri de la Gavarra i penetrant en el de l'Almeda.

Cal dir que aquest espai per on hem passat, esplèndid ara, no va ser-ho gens fa seixanta o setanta anys, en una època que es diu que val més oblidar-la però que em resisteixo a fer-ho. Aquest lloc va estar ple de barraques on hi malvivien els que, arribats de fora per treballar, no sabien on posar-se. També hi havia coves, entre l'avinguda de **Salvador Allende** i les vies del tren, que havien servit de refugi durant la guerra, que eren utilitzades com habitatge.

No va ser fins a mitjans dels cinquanta que es va eliminar el barraquisme, quan algunes empreses van fer vivendes per als seus obrers, i unes constructores van fer-hi pisos econòmics a pagar en llargs terminis. Una d'elles, per cert, la que va construir els de la **Linda Vista** -uns blocs de pisos de color groc per davant dels quals acabem de passar- va voler ensarronar als propietaris amb allò de la lletra petita dels

contractes. Al cap de vint anys, volia cobrar-los-hi 600.000 pessetes més de l'establert...perquè el preu de l'or havia pujat!. Finalment, i segons diuen les cròniques, es va arreglar, gràcies a la forta oposició del veïns en col•laboració amb l'Ajuntament.

Propaganda del pisos de Linda Vista a l'Eixample de Cornellà. Any 1956

Km 6 al 7

Pel carrer de l'Anoia anirem a parar a l'avinguda del **Parc de Can Mercader** i l'agafarem girant a l'esquerra en front de l'**Escola Antoni Gaudí**. Ens faran costat durant una estona les cases de la **Linda Vista** a l'esquerra (certament la vista és molt bona), i la plana de la ciutat a la dreta. Bona baixada, ideal per desbocar-se.

Passada una rotonda i continuant per la pendent cap avall, tindrem a l'esquerra el magnífic **Parc de Can Mercader**. Està considerat un dels parcs públics més atractius i interessants del Baix Llobregat. Conté arbres centenaris, tot i que les palmeres són el que més el caracteritzen, un bonic estany, i fins i tot, un petit tren que hi circula pel mig. I un palau, el de **Can Mercader**, construït en el segle XIX pel **compte de Bell-lloch** on hi havia una antiga masia. En una de les plantes es poden veure la col•lecció de pintures, ceràmiques, armes, etc, del senyor compte. I sobre tot, quedar-se admirat per la decoració del palauet i el seu fastuós mobiliari. Els vells de la zona recorden que fa uns anys, a **Can Mercader**li deien *el Castillo*. Diuen que els menuts jugaven a passar d'una banda a l'altra el Canal de la Infanta que circulava pel costat abans que el soterressin. També saltaven el mur del palau per anar a collir peres. Expliquen que tenia un vigilant que havia estat guàrdia urbà de jove, que armat amb una escopeta disparava cartutxos de sal. Li deien, ningú sap per què, el *Kubala*.

Qui sap si, en passar per davant, ens saludarà el seu espectre. I qui sap si ho farà també en **Maginet**, el mag que fa 300 anys que viu a la Torre de la Miranda, a prop

d'aquí, i s'instal•la en un campament a dins del **Parc de Can Mercader**els primers dies de gener, abans de Reis, per recollir les cartes dels nens i nenes de Cornellà.

Palau de Can Mercader

Deixarem l'avinguda, travessarem la Carretera de l'Hospitalet i, seguint pel carrer de **Sant Ferran**, ens endinsarem a la zona industrial i de negocis de la ciutat.

Haurem entrat al Barri d'Almeda i no m'estic, per descriure'l, de transcriure el que va dir d'ell fa anys, **Ignasi Ramoneda**, en una magnífica definició: "Si la gauche divine tenia Cadaqués i Bocaccio, els inconformistes del Baix Llobreqat tenien Almeda. El petit barri envoltat de fàbriques, a mig camí dels nuclis urbans de Cornellà i l'Hospitalet, va ser refugi d'utopies, laboratori sociopolític, bressol sindical, temple iniciàtic i pati d'esbarjo per a tota una generació de finals dels anys 60 i primers dels 70".

I a l'alçada d'una xemeneia conservada com a record del passat al carrer de**Sant Ferran**, girarem a l'esquerra pel de **Marià Fortuny**, nom d'un insigne pintor català. El farem fins el final, i en trobar-nos **El Corte Inglés**, un dels edificis tòtems de la zona, ens trobarem també l'indicador del **Km 7**.

Km 7 al 8

Abandonarem el carrer de **Marià Fortuny** per agafar, a l'esquerra, l'avinguda de la **Porta Diagonal** tot vorejant **El Corte Inglés** i l'**Hipercor**, meravellats per la grandària dels magatzems. A la nostra esquerra hi tindrem un agradable terraplè, cobert de gespa i arbrat, que fa costat a la Ronda de Dalt. I no el veurem, però a l'altra banda hi ha un camp de futbol on hi juga el **C. D Almeda**.

D'esport, a Cornellà, tant com vulgueu o més, ja ho de dit més d'una vegada: l'Almeda és un club de barri que es va fundar el 1969 i jugava en un terreny al que anomenaven "El campo de las Moras". Ara, el camp és de gespa artificial, i de la diferència amb llavors en fa esment, **Ramón Barceló** en un text que he trobat a la web *@ornella...memoria de un barrio obrero*, força explícit: "Como ha cambiado todo……., antes te caías, te ponías un poco de agua (o no) y a correr, ahora te caes en el césped, te sale el masajista, con réflex, hielo, vendas, betadine y sin la certeza de recuperarte. Veías el partido al lado del canal y cuando una pelota se caía dentro

de él, la tenias que coger del agua y si tu también te caías… no pasaba nada. Ahora hay vallas de seguridad, cordones de prohibido pasar, paneles orientativos, rejas, seguro de accidentes, etc".

El terraplè ens farà també costat a nosaltres fins que girem pel carrer de**Baltasar Oriol**. Aquesta és una zona especialment moderna de Cornellà. Avançant, veurem un monument ultramodern dedicat a **Joan Miró** en la plaça que duu el seu nom. És abstracte, un art del qual no hi entenc ni un borrall. Però diu l'autor, que sí que hi entén, que l'escultura s'inspira en un far, perquè en **Miró**va ser "una guia per a l'art del segle XX". I diu més coses: "que l'obra permeten lectures diferents depenent del punt des d'on es contempli"...i ho remata afirmant que "els quatre cables que uneixen els elements simbolitzen la catalanitat del genial artista, a banda de crear la il•lusió d'una piràmide invertida". No en parlem més. Nosaltres, si no anem encegats, que podria ser, tindrem ocasió de "contemplar-lo" des de dos angles. Ja veurem que passa.

Monument a Miró, obra de l'escultor Ricard Vaccaro

Un apunt: Aquí, a la plaça **Joan Miró**, comença i acaba una altra cursa de Cornellà, la de *Can Mercader-Almeda* que se celebra el mes de maig.

Costa de creure, passant per avingudes tan ben urbanitzades d'aquest barri on estem, que en el passat, l'Almeda fos una zona on les aigües fessin estralls i la inundessin sovint. Però és així. De les més recordades, les riades de 1962, i especialment la de 1971. El Llobregat es va desbordar i va negar el barri en el sector més proper als marges del riu quedant molt afectats habitatges, comerços i fàbriques. En alguns llocs l'aigua va arribar per sobre dels dos metres i mig.

El diari La Vanguardia deia: "Las fuentes de Información señalan que hay actualmente unas 20.000 personas afectadas y que el número de viviendas dañadas, algunas de ellas de gran consideración y otras ligeramente, es superior a las cinco mil. Muchas personas, la mayoría de condición modesta, han perdido totalmente sus ajuares, y se calcula que alrededor de seiscientas han quedado sin hogar".

Tanmateix, les inundacions del barri d'Almeda van servir per a que, especialment els joves, adquirissin consciència social. Van ser molts els que, de manera altruista, es

dedicaven a netejar el fang dels carrers i treure aigua de les cases, o a manifestar-se per a que s'ajudés als damnificats.

Inundació del barri d'Almeda. Any 1971

Seguirem pel carrer de **Baltasar Oriol** i passarem pel costat del Centre Social del barri. S'haurà de contenir les emocions en rememorar que aquest va ser un lloc on es van articular la major part dels moviments ciutadans de Cornellà durant la dictadura. Una mena d'escola de la democràcia.

Creuarem el carrer de Sant Ferran just en el punt on el carrer de **Baltasar Oriol**es converteix en **Tirso de Molina**, més ample, més còmode per córrer. I a l'alçada d'un impressionant i futurista edifici, el **WTC** (**World Trade Center Almeda Park**), hi haurà el senyal del **Km 8.** Aquí, per cert, a la cruïlla, també comença i acaba una altra carrera, la *Cursa de la Patata*, de 2 km i mig, a mitjans de juny, on per avituallar-te a l'arribada et donen patates fregides.

Km 8 al 9

Passarem per davant del **WTC** com deia, un complex de modernes oficines que ocupa l'espai on fa anys hi havia la fàbrica **Pirelli**, un lloc que fou principal escenari de la lluita obrera de la zona. Es diu que els treballadors de la **Pirelli**van ser els primers, en els anys seixanta, de fer vagues per tal de demanar millores dels seus drets, i el primers també en refusar els enllaços sindicals que la direcció de la fàbrica els "recomanava". Una pràctica, aquesta, que ara sembla increïble, però era habitual a les empreses grans d'aquella època.

Trepitjarem així, un carrer, el de **Tirso de Molina**, que tot i que el seu nom té a veure amb el d'un poeta romàntic, és un lloc on fa uns anys –paradoxes de la vida- sovintejaven els conflictes laborals en els quals els obrers rebien de valent per part dels *grisos* o els guàrdies civils, un escenari tan allunyat com es vulgui de la poesia i el romanticisme.

Guàrdies civils en un conflicte d'una fàbrica de l'Almeda. Any 1968

Tirso de Molina endavant, passarem tot seguit pel costat del recinte de **la Fira**a la nostra esquerra, un espai de més de 8.000 metres quadrats on s'hi fa de tot, inserit en una zona plena d'empreses, si no industrials com abans, de serveis, que és el què toca ara.

A la recerca dels darrers dos quilòmetres, seguirem per **Tirso de Molina** i enllaçarem amb la seva continuació, el **Passeig del Baix Llobregat**, tot travessant la carretera del Prat. Estarem de nou al barri de Riera i a la nostra esquerra hi tindrem el nou **Estadi del RCD Espanyol**, el club de futbol que va ser creat l'any 1900 per uns estudiants que van començar a jugar en una esplanada del barri de la Sagrada Família de Barcelona. L'any 1923, i fins a finals del segle XX ho va fer a Sarrià. El club es va vendre el terreny perquè necessitava diners, i va anar a l'Estadi Lluís Companys de Montjuïc fins que va construir-se aquest de Cornellà.

Curiosament, durant els deu primers anys del club, els jugadors vestien una samarreta de color groc i més tard una de blanca, completament diferent a la clàssica blanc-i-blava amb que se'ls coneix.

L'Espanyol ha tingut grans figures, des del porter **Ricardo Zamora**, "el **Diví**", que va ser traspassat al Real Madrid per 100.000 pessetes (600 euros) fa vuitanta anys, o **Daniel Solsona**, "el noi de Cornellà", precisament, fins a **Raül Tamudo**, qui ostenta el rècord de gols marcats a la lliga per un espanyolista, 129. Ell no és, no obstant, el jugador de l'Espanyol que ha fet més gols. Contant tots els oficials, n'hi ha un altre, **Rafa Marañon**, una altra icona del club, que el supera amb 144, qui, per altra banda, és arquitecte de professió i ha col•laborat en la construcció de l'estadi per davant del qual estem passant.

Dani Solsona, "el noi de Cornellà", ja era un ídol de ben petit

Vorejant l'estadi pel passeig, anirem a trobar el carrer del **Sorral del Riu**, el mateix per on hem passat en sentit contrari al començament de la cursa, per arribar ara al **Km 9** que estarà a la meitat del carrer.

Km 9 al 10

Pel carrer del Sorral del Riu tindrem a la nostra esquerra el camp municipal on hi juga a futbol des d'enguany la **Unió Esportiva Cornellà**, un altre club que també té molta història al darrere. Es va fundar fa gairebé noranta anys, que ja són anys, i durant molts d'ells va jugar en un altre terreny municipal anomenat la *Via Férrea*, hereu d'un camp construït l'any 1941 a mà, com aquell que diu, pels socis. El seu primer equip pertany a la tercera divisió, però una de les seves característiques principals és el compromís amb el futbol de promoció per als més joves. De la seva pedrera han sortit un munt de cracks, el més conegut en**Jordi Alba**, la nova estrella que ha fitxat pel Barça.

Poc després del camp municipal girarem a la dreta per tornar a passar de nou a tocar les instal•lacions del gran **Parc Esportiu Llobregat**, el club **Delfos**, les pistes de tennis...(estalvio la pallissa de "la repetició de la jugada" als soferts lectors), per girar pel carrer del **Rugby** i entrar a l'**Estadi**.

No hi ha gaires carreres, deia al principi, on hi hagi tants indrets esportius pels quals es passi com la que estem acabant. I per si n'hi havia pocs, la finalitzarem en una pista d'atletisme. Hi farem gairebé una volta sencera sobre el tartan i creuarem la meta, contents i vencedors. ¿Qui ens traurà la joia d'haver arribat al **Km 10** de la cursa i no sentir-nos realment els seus guanyadors o guanyadores, qualsevol que sigui el lloc que ocupem a la classificació?

------o------

Miquel Pucurull

Web de la cursa: **http://www.rockthesport.com/evento/cursacornella**